

Sygn. akt IX Ka 647/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13. lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu w składzie:

Przewodniczący - S.S.O. Rafał Sadowski (spr.)

Sędziowie: S.S.O. Barbara Plewińska

S.S.O. Marzena Polak

Protokolant - st. sekr. sąd. Magdalena Mackiewicz

przy udziale Prokuratora Prok. Okręgowej w Toruniu Marzenny Mikołajczak

po rozpoznaniu w dniu 13. lutego 2014 r.

sprawy M. O. - oskarżonego z art. 278§1 kk w zw. z art. 12 kk i w zw. z art. 64§1 kk oraz z art. 281 kk w zw. z art. 64§1 kk oraz z art. 281 kk w zw. z art. 64§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego M. O.,

od wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 26. września 2013 r., sygn. akt II K 606/13,

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. uchyla punkty I. i IV. tego wyroku,

2. ustalając w myśl art. 4§1 (in principio) kk, że działanie oskarżonego opisane w I. zarzucie aktu oskarżenia stanowiło 15 wykroczeń z art. 119§ 1 kw, w postaci kradzieży papierosów, piwa i artykułów spożywczych o łącznej wartości 285,60 zł, przy czym dwóch spośród tych wykroczeń - tj. kradzieży mienia o łącznej wartości 49,20 zł

- oskarżony dopuścił się w lutym 2012 r., na mocy art. 5§ 1 pkt 4 kpw w zw. z art. 45§1 kw postępowanie karne o te dwa wykroczenia popełnione w lutym 2012 r. umarza, zaś kosztami postępowania w tym zakresie obciąża Skarb Państwa, natomiast za pozostałe 13 wykroczeń – popełnionych w okresie od marca 2012 r. do 2. lipca 2012 r.

- na podstawie art. 119§ 1 kw w myśl art. 9§2 kw wymierza oskarżonemu jedną karę 30 (trzydziestu) dni aresztu,

3. na mocy art. 85 kk i art. 86§1 kk łączy kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone w punktach II. i III. zaskarżonego wyroku i w ich miejsce wymierza oskarżonemu karę łączną 1 (jednego) roku i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Toruniu) na rzecz kancelarii adwokackiej adw. J. K. 516,60 (pięćset szesnaście złotych i sześćdziesiąt groszy) zł (brutto), tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

IV. zwalnia oskarżonego z obowiązku poniesienia kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym, a wydatkami poniesionymi w tym postępowaniu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

M. O. został oskarżony o to, że:

I. w okresie od lutego 2012 r. do 2 lipca 2012 r. działając w warunkach czynu ciągłego z góry powziętym zamiarem w T. przy (...) w sklepie (...) zabrał w celu przywłaszczenia różnego rodzaju artykuły spożywcze w postaci co najmniej 4 paczek papierosów marki L., 30 sztuk piwa S. w puszcze, 32 sztuk piwa S. w butelce, 4 sztuk piwa marki D., 2 sztuk piwa Ż., 8 sztuk piwa L., 1 czekolady M. i 1 kawy M.tj. mienie o łącznej wartości 285,60 zł na szkodę T. W. przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat po odbyciu w okresie od 2 marca 2010 r. do 2 marca 2011 r. kary 1 roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w T.z dnia 16 stycznia 2008 r. sygn.. (...) za przestępstwa z art. 286 § 1 kk i inne

tj. o czyn z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i w zw. z art. 64 § 1 kk

II. w czerwcu 2012 r. w T. w sklepie (...) przy ul. (...) w celu utrzymania się w posiadaniu zabranych rzeczy bezpośrednio po dokonaniu kradzieży co najmniej 6 piw marki S. o wartości co najmniej 15,30 zł na szkodę T. W., zagroził sprzedawczyni C. S. natychmiastowym użyciem przemocy wypowiadając w stosunku do niej groźbę pozbawienia życia, przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat po odbyciu w okresie od 2 marca 2010 r. do 2 marca 2011 r. kary 1 roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w T.z dnia 16 stycznia 2008 r. sygn.. (...) za przestępstwa z art. 286 § 1 kk i inne

tj. o czyn z art. 281 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

III. w czerwcu 2012 r. w T. w sklepie (...) przy ul. (...) w celu utrzymania się w posiadaniu zabranych rzeczy bezpośrednio po dokonaniu kradzieży co najmniej 5 piw marki S. o wartości co najmniej 12,75 zł na szkodę T. W. zagroził sprzedawczyni K. J. natychmiastowym użyciem przemocy wypowiadając w stosunku do niej groźbę pobicia, przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat po odbyciu w okresie od 2 marca 2010 r. do 2 marca 2011 r. kary 1 roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w T.z dnia 16 stycznia 2008 r. sygn.. (...) za przestępstwa z art. 286 § 1 kk i inne

tj. o czyn z art. 281 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

Sąd Rejonowy w Toruniu wyrokiem z dnia 26 września 2013 r. (sygn. akt II K 606/13):

I. uznał oskarżonego za winnego tego, że w okresie od lutego 2012 roku do 2 lipca 2012 roku działając w warunkach czynu ciągłego oraz ze z góry powziętym zamiarem w T. przy ul. (...) w sklepie (...) zabrał w celu przywłaszczenia różnego rodzaju artykuły spożywcze w postaci 4 paczek papierosów marki L., 30 sztuk piwa S. w puszcze, 32 sztuk piwa S. w butelce, 4 sztuk piwa marki D., 2 sztuk piwa Ż., 8 sztuk piwa L., 1 czekolady M. i 1 kawy M.tj. mienie o łącznej wartości 285,60 zł na szkodę T. W. przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat po odbyciu w okresie od 2 marca 2010 roku do 2 marca 2011 roku kary 1 roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w T.z dnia 16 stycznia 2008 roku sygn. (...) za ciąg przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy czym czyn ten stanowił wypadek mniejszej wagi - tj. występku z art. 278 § 3 k.k. w zw. z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 278 § 3 k.k. wymierzył mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności,

II. uznał oskarżonego za winnego, tego że pod koniec czerwca 2012 roku w T. w sklepie (...) przy ul. (...) grożąc pozbawienia życia sprzedawczyni C. S. zabrał w celu przywłaszczenia 6 piw S. o wartości co najmniej 15,30 złotych na szkodę T. W., przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat po odbyciu w okresie od 2 marca 2010 roku do 2 marca 2011 roku kary 1 roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w T.z dnia 16 stycznia 2008 roku sygn. (...) za ciąg przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k., przy czym czyn ten stanowił wypadek

mniejszej wagi – tj. występku z art. 280 § 1 w zw. z art. 283 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 283 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności,

III. uznał oskarżonego za winnego tego, że w marcu 2012 roku w T. w sklepie (...) przy ul. (...) groził sprzedawczyni K. J. pobiciem przy czym groźba ta wzbudziła w niej uzasadniona obawę, że będzie spełniona, przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat po odbyciu w okresie od 3 marca 2008 roku do 19 października 2009 roku kary 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w T.z dnia 30 września 2002 roku sygn. (...) za przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. - tj. występku z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

IV. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce orzeczonych w punktach I, II i III kar jednostkowych orzekł karę łączną 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności,

V. zasądził od Skarbu Państwa (kasy Sądu Rejonowego w Toruniu) na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. J. K. 504,00 zł plus VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu,

VI. zwolnił oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa opłaty, a wydatkami poniesionymi w toku postępowania obciążył Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku **apelację wniósł obrońca oskarżonego zaskarżając wyrok w całości** zarzucając wyrokowi:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 12 kk poprzez błędne ustalenie, że czyny za które oskarżony został skazany w punkcie I wyroku zostały popełnione w warunkach czynu ciągłego z art. 12 kk gdy czyny te stanowią wykroczenia z art. 119§1 kw i nie zostały popełnione w wykonaniu z góry powziętego zamiaru,

2. naruszenie przepisów prawa procesowego mających wpływ na treść wyroku tj. art. 5 §2 kpk, art. 7 kpk poprzez dowolną ocenę dowodów i rozstrzygnięcie na niekorzyść oskarżonego powstałych wątpliwości w zakresie sprawstwa oskarżonego,

z ostrożności procesowej obrońca podniósł nadto zarzut rażącej niewpsółmierności kary poprzez nieuwzględnienie względów wychowawczych oraz przyjęcie, że orzeczona kara jest adekwatna do stopnia społecznej szkodliwości czynu.

W związku z powyższymi zarzutami obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzuconych mu czynów, względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na skutek apelacji obrońcy oskarżonego sąd odwoławczy zaskarżony wyrok zmienił w zakresie rozstrzygnięć zawartych w punktach I i IV tego wyroku.

Wyjść należy od tego, że argumenty apelacji nie dowodzą trafności postawionych w niej zarzutów odnośnie dowolnej oceny dowodów oraz błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku. Zdaniem obrońcy zebrane w sprawie dowody nie pozwalają przyjąć, że oskarżony zachował się w przypisany mu sposób, jednakże apelacja jest w tym zakresie wyjątkowo polemiczna.

Stanowisko sądu I instancji – będące wynikiem dostatecznie wnikliwej i starannej oceny dowodów - jest jasne, logiczne i przekonujące. Po poprawnej analizie zeznań K. J., C. S., K. P. i T. W. oraz po analizie wyjaśnień oskarżonego, Sąd Rejonowy słusznie przyjął, że oskarżony dopuścił się szeregu (konkretnie piętnastu) kradzieży towaru (papierosów, piwa i artykułów spożywczych) ze sklepu (...) a nadto w marcu 2012 r. groził sprzedawczyni K. J. pobiciem zaś w czerwcu 2012 r. grożąc sprzedawczyni C. S. pozbawieniem życia i kradnąc piwo dopuścił się rozboju.

Zeznania K. J., C. S., K. P. i T. W. są spójne, konsekwentne, rzeczowe i stanowcze a nadto uzupełniają się wzajemnie dając czytelny i jednoznaczny obraz zachowań oskarżonego stanowiących przedmiot osądu w sprawie. Postawa w/w świadków oraz treść składanych przez nich zeznań przekonuje, że byli oni szczerzy i starali się opisać przebieg poszczególnych sytuacji z udziałem oskarżonego w możliwie najbardziej dokładny i rzetelny sposób. Wyjaśnienia oskarżonego natomiast były zmienne, chaotyczne i niedokładne - na co zwrócił uwagę sąd meriti - dlatego nie sposób było dać wiary jego zapewnieniom a odmówić wiarygodności świadkom, którzy nie mieli żadnego interesu w zeznawaniu na niekorzyść oskarżonego. Twierdzenia oskarżonego były weryfikowane starannie a jego wersje oceniane przy wykorzystaniu pozostałych dowodów zebranych w sprawie oraz z uwzględnieniem reguł z art. 7 kpk. Rezultaty tej analizy są poprawne.

Sugestie obrońcy, że właściciele sklepu (...) i ekspedientkom zależało na skazaniu oskarżonego i wymierzeniu mu kary pozbawienia wolności (bowiem wówczas oskarżony nie przychodziłby do ich sklepu i wyeliminowałyby ryzyko dokonania przez niego kolejnych kradzieży) są absurdalne i niedorzeczne. Nie ma podstaw by twierdzić, że świadkowie: T. W., K. J., C. S. czy K. P. są aż tak „złymi” i zdemoralizowanymi osobami (wydaje się, że tylko osoby o takich przymiotach mogą oskarżać niewinną osobę o popełnienie przestępstwa) by były w stanie podstępnie i kłamliwie zeznawać przeciwko oskarżonemu i obciążać go kradzieżami wiedząc, że nie był ich sprawcą jak też podawać okoliczności wskazujące na popełnienie przez niego dalszych przestępstw (tych z punktów II i III a/o) mając świadomość, że takie zdarzenia nie miały miejsca. Ani T. W. ani ekspedientki nie ujawniały w toku postępowania jakiegos szczególnie negatywnego stosunku do oskarżonego a raczej ton ich zeznań był wyważony, spokojny i rzeczowy i nie pozwala przyjąć że zeznając w sprawie miały się z prawdą bądź celowo obciążały oskarżonego realizując przeciwko niemu uknutą wspólnie intrygę, narażając się taką postawą na odpowiedzialność za fałszywe zeznania. Taka argumentacja apelacji razi też niekonsekwencją – jeżeli bowiem oskarżony nie dopuścił się czynów opisanych przez świadków – czyli nie kradł w „ich” sklepie – to czemu świadkowie mieliby dążyć do „wyeliminowania” właśnie jego jako klienta, skoro w istocie (według jego własnych wyjaśnień, których prawdziwość podkreśla apelacja) był klientem „nieszkodliwym”?

Nie widząc zatem podstaw do podważenia poprawności oceny dowodów dokonanej przez sąd meriti oraz wynikających z nich ustaleń faktycznych sąd odwoławczy uznał zarzuty apelacji w tej części za całkowicie nieuzasadnione. Dodać należy, że nie ma racji obrońca wytykając sądowi I instancji naruszenie art. 5 § 2 kpk. Przepis ten dotyczy bowiem wątpliwości sądu, a nie stron procesowych. Skuteczne posłużenie się tym zarzutem wymaga zatem wykazania, że orzekający w sprawie sąd rzeczywiście miał wątpliwości o takim charakterze i rozstrzygnął je na niekorzyść oskarżonego. Taka sytuacja w sprawie nie miała miejsca bowiem sąd żadnych wątpliwości w ogóle nie wyrażał, a dla zasadności przedmiotowego zarzutu nie wystarczy zaprezentowanie przez stronę własnych wątpliwości co do stanu dowodów i ustalonych faktów.

Sąd odwoławczy zmienił jednak zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I (a w konsekwencji także i w zakresie orzeczenia zawartego w punkcie IV) w kierunku postulowanym przez obrońcę w apelacji - a więc poprzez zakwalifikowanie popełnionych przez oskarżonego czynów jako wykroczeń z art. 119§1 kw - choć nie z powodów przez niego wypunktowanych, lecz z uwagi na zmianę przepisów wynikającą z ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie z dniem 9 listopada 2013 r.

Sąd Rejonowy uznając, że oskarżony dopuścił się kilkunastu kradzieży papierosów, piwa i artykułów spożywczych o łącznej wartości 285,60 złotych, skazał go za przestępstwo z art. 278 §3 kk w zw. z art. 278§ 1 kk w zw. z art. 64 §1 kk w zw. z art. 12 kk i wymierzył za nie karę 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Rozstrzygnięcie sądu meriti w zakresie materialno-karnej oceny zachowania oskarżonego (a także i w zakresie orzeczenia o karze) należałoby generalnie zaakceptować gdyby nie zmiana z dniem 9 listopada 2013 roku przepisu art. 119 §1 kw przejawiająca się podwyższeniem wartości mienia będącego przedmiotem kradzieży (przywłaszczenia) stanowiącej podstawę oceny czy mamy do czynienia z wykroczeniem z art. 119 §1 kw czy z przestępstwem z art. 278 §1 kk. Na gruncie obowiązujących od 9 listopada 2013 r. przepisów, kradzież lub przywłaszczenie cudzej rzeczy

ruchomej o wartości nie przekraczającej 1/4 minimalnego wynagrodzenia stanowi wykroczenie z art. 119§1 kw. Skoro więc wartość mienia stanowiącego przedmiot kradzieży opisanych w punkcie I zarzutów a/o nie przekracza progu 1/4 minimalnego wynagrodzenia, każdy z 15 czynów oskarżonego wyczerpuje znamiona wykroczenia z art. 119§1 kw.

Mając na uwadze powyższe sąd odwoławczy uchylił punkty I i IV zaskarżonego wyroku i w myśl art. 4§1 (in principio) kk ustalił, że działanie oskarżonego opisane w I. zarzucie aktu oskarżenia stanowiło 15 wykroczeń z art. 119 § 1 kw w postaci kradzieży papierosów, piwa i artykułów spożywczych o łącznej wartości 285,60 zł. Co do dwóch spośród tych wykroczeń tj. kradzieży mienia o łącznej wartości 49,20 zł popełnionych w lutym 2012 r. sąd odwoławczy postępowania karne umorzył na mocy art. 5 §1 pkt 4 kpw w zw. z art. 45 §1 kw z uwagi na przedawnienie orzekania; nie dało się ustalić konkretnej daty popełnienia tychże czynów ale rozstrzygając tę kwestię na korzyść oskarżonego należało przyjąć że zostały one popełnione na początku lutego 2012 r. a więc upłynęło już 2 lata od ich popełnienia. Natomiast za 13 wykroczeń popełnionych w okresie od marca 2012 r. do 2 lipca 2012 r.- na podstawie art. 119§ 1 kw w myśl art. 9§2 kw – sąd odwoławczy wymierzył oskarżonemu jedną karę 30 dni aresztu. Kara 30 dni aresztu odpowiada stopniowi winy oskarżonego oraz stopniowi społecznej szkodliwości jego czynów. Dotychczasowa postawa oskarżonego a także ilość czynów objętych niniejszym skazaniem przekonuje, że tylko kara w takim kształcie spełni wobec oskarżonego cele kary.

Wymiary kar jednostkowych wymierzonych oskarżonemu w punktach II i III wyroku nie budzi zastrzeżeń a zarzut obrońcy jakoby kary te były rażąco surowe nie jest zasadny. Wymierzając oskarżonemu kary za poszczególne czyny sąd I instancji uwzględnił w sposób należyty dyrektywy wymiaru kary określone w art. 53 kk. Mając baczenie na okoliczności łagodzące i obciążające (trafnie wychwycone i wypunktowane w uzasadnieniu wyroku) sąd meriti ukształtował wysokość kar w sposób zapewniający realizację celów kary. Wymiar jednostkowych kar pozbawienia wolności odpowiada stopniowi winy oskarżonego oraz zostały dostosowane do wagi jego czynów.

Po uchyleniu orzeczenia o karze łącznej zawartego w punkcie IV zaskarżonego wyroku, sąd odwoławczy połączył kary jednostkowe pozbawienia wolności z punktów II i III wyroku i w ich miejsce wymierzył oskarżonemu karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności. Kara łączna uległa odpowiedniemu zmniejszeniu w stosunku do kary orzeczonej przez sąd I instancji bowiem kara ta – po uchyleniu punktu I wyroku i wymierzeniu oskarżonemu kary za wykroczenia, która nie podlega łączeniu z karami wymierzonymi za przestępstwa - obejmuje już tylko kary orzeczone w punktach II i III wyroku. Stosując zasadę asperacji - słusznie przyjętą w sprawie przez sąd meriti - oskarżonemu należało wymierzyć karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności. Relacje między czynami oskarżonego – właściwie ocenione przez sąd I instancji - sprzeciwiały się orzeczeniu kary łącznej przy wykorzystaniu zasady absorpcji czy asperacji w większym zakresie. Okoliczność natomiast, że oskarżony był do tej pory już pięciokrotnie karany za przestępstwa różnego rodzaju a czyny przypisane mu w punktach II i III wyroku popełnił w warunkach recydywy z art. 64 §1 kk nie uzasadniały warunkowego zawieszenia wykonania tej kary.

O kosztach postępowania w zakresie w jakim postępowanie zostało umorzone (a więc w odniesieniu do dwóch wykroczeń z art. 119§ 1 kw popełnionych w lutym 2012 r.) orzeczono w myśl art. 118 § 2 kpw obciążając tymi kosztami Skarb Państwa, natomiast w pozostałej części sąd odwoławczy - na podstawie art. 634 kpk w zw. z art. 624 § 1 kpk - zwolnił oskarżonego z obowiązku poniesienia kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym i wydatkami tego postępowania – w tym kosztami nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu w postępowaniu odwoławczym – obciążył Skarb Państwa.